

Titulació	Tipus	Curs
2500893 Logopèdia	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Nayme Daniela Salas

Correu electrònic: nayme.salas@uab.cat

Equip docent

Patricia Alvarez Cabrera

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

És imprescindible un bon domini del català oral i escrit per tal de poder realitzar les activitats. Les avaluacions estaran escrites en català i no es traduiran. Es recomana un nivell de comprensió lectora suficient en anglès, posat que hi ha lectures obligatòries en aquesta llengua.

Objectius

Aquesta assignatura proporciona coneixements sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge de la llengua oral i la llengua escrita en l'àmbit escolar, en els primers cicles educatius. Un dels camps possibles d'actuació del logopeda són els centres educatius; per tant, es considera imprescindible oferir una primera panoràmica sobre els fonaments teòrics i les metodologies didàctiques d'intervenció en els processos d'adquisició i producció de la llengua oral i la llengua escrita.

Al finalitzar l'assignatura l'alumne serà capaç de:

- Conèixer els fonaments teòrics i els processos d'adquisició i producció de la llengua oral i la llengua escrita en l'àmbit escolar.
- Analitzar i valorar els processos d'escriptura i lectura en l'etapa dels primers aprenentatges de la llengua escrita.
- Aplicar les estratègies adequades que donen suport al procés d'adquisició i producció de la llengua oral i escrita.

- Saber analitzar críticament materials escolars relacionats amb l'ensenyament de la llengua (oral i escrita).
- Entendre que un aprenentatge efectiu de la llengua oral i escrita té repercussions en tots els altres aprenentatges del currículum.
- Ser capaç d'integrar els diversos sabers que incideixen en els processos d'adquisició de la llengua oral i escrita: psicolingüística, lingüística, i metodologies didàctiques.
- Comprendre i analitzar els processos d'ensenyament i aprenentatge de la llengua i interpretar les metodologies d'intervenció escolars.
- Comprendre el paper de les diferents llengües implicades en l'educació lingüística.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adequar la pròpia comunicació a auditoris diversos segons l'edat, la patologia, etc.
- Analitzar i sintetitzar informació.
- Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.
- Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
- Dominar la terminologia que permeti interactuar de manera eficaç amb altres professionals.
- Integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu), lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
- Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en un àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Tenir una actitud d'aprenentatge estratègica i flexible.
- Utilitzar les tecnologies de la comunicació i la informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar i sintetitzar.
3. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
4. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
5. Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.
6. Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
7. Descriure i relacionar els fonaments pedagògics de la logopèdia: organització escolar, processos d'ensenyament i aprenentatge de la llengua oral i escrita.

8. Explicar el paper del logopeda a l'escola.
9. Identificar les implicacions socials, econòmiques i/o mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
10. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
11. Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
12. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
13. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i/o mediambientals.
14. Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en un àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
15. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
16. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
17. Tenir una actitud d'aprenentatge estratègica i flexible.
18. Utilitzar correctament la terminologia relacionada amb l'ensenyament del llenguatge.
19. Utilitzar estratègies de comunicació adequades a infants de diferents edats.
20. Utilitzar les tecnologies de la comunicació i la informació.
21. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Bloc teòric

1. L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua oral

1.1 Introducció: conceptes clau de la llengua oral i la seva didàctica.

1.2 La interacció comunicativa i verbal: propostes didàctiques i recursos educatius.

1.3 El context escolar com a espai comunicatiu: la llengua oral com a eina que permet comunicar-se.

1.4 El context escolar com a espai d'aprenentatge: la llengua oral com a eina que permet reflexionar sobre la llengua.

2. L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua escrita

2.1 Importància de la llengua escrita des de les perspectives social, psicolingüística i educativa.

2.2 Els processos de l'escriptura: models.

2.3 Comprensió lectora: models.

2.4 Les funcions executives i el seu paper en la lectura i l'escriptura.

2.5 El desenvolupament de la lectura i l'escriptura

2.6 L'ensenyament de la lectura i l'escriptura

2.7 L'ortografia: adquisició, impacte en el procés d'escriptura i el seu ensenyament.

2.8 La identificació de paraules: adquisició, impacte en el procés de comprensió lectora i el seu ensenyament.

Bloc pràctic

- Organització escolar
- Desenvolupament del coneixement numèric
- Cerca, interpretació i ús d'evidència científica com a suport a la didàctica de la llengua.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes en gran grup. Exposicions per part del professorat dels continguts principals del programa a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants, en la mesura del possible	60	2,4	2, 18, 7, 8, 17, 6, 19
Classes en petit grup. Espais de treball en grup reduïts en què s'aprofundeix en l'ús de les TIC i el tractament del llenguatge per donar suport al desenvolupament del llenguatge oral i escrit.	18	0,72	18, 7, 8, 17, 20, 6, 19
Tipus: Supervisades			
Participació als debats proposats al Campus Virtual. Tutories en línia. Tutories presencials	19,7	0,79	2, 18, 7, 17, 20, 11, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Recerca d'informació bibliogràfica i lectura d'articles. Elaboració de treballs sobre el desenvolupament de la llengua escrita Elaboració de treballs sobre TIC i sobre literatura infantil.	117	4,68	4, 2, 3, 18, 1, 7, 8, 17, 10, 9, 20, 11, 12, 13, 5, 16, 6, 21

El protagonista del procés d'ensenyament-aprenentatge és l'alumnat. La metodologia docent i les activitats formatives tal i com es detalla a continuació.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Prova escrita: Bloc de llengua escrita 1 (individual)	25% de la nota final	2	0,08	4, 2, 3, 18, 1, 7, 17, 10, 9, 11, 13, 5, 16, 15, 14, 6, 21
EV2. Prova escrita: Bloc de llengua escrita 2 (individual)	25% de la nota final	2	0,08	4, 2, 3, 18, 1, 7, 8, 17, 10, 9, 11, 12, 13, 5, 16, 15, 14, 6, 21

EV3. Prova escrita: Bloc de llengua oral (individual)	20% de la nota final	2	0,08	4, 2, 3, 18, 1, 7, 8, 17, 10, 9, 12, 13, 16, 15, 14, 6, 19, 21
EV4. Activitats de seminari (individuals i en grup)	30% de la nota final	4,3	0,17	2, 18, 7, 8, 17, 20, 11, 5, 14, 6, 19

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les evidències d'aprenentatge que es mostren a la graella que hi ha a continuació (EV1, EV2, etc.). Les evidències no presentades rebran una nota de 0,0. Cal tenir present que un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior al 40% de la nota constarà com a AVALUABLE i, per tant, se li assignarà una puntuació. En cas contrari (els lliuraments no arriben al 40% de la nota), serà qualificat com a NO AVALUABLE.

La nota final de l'assignatura s'obtindrà a partir de la mitjana ponderada de les evidències d'aprenentatge. Per aprovar l'assignatura cal tenir una nota mitjana (d'acord amb la ponderació detallada a la graella) de 5,0 i una nota mínima de cadascuna de les evidències de 4,0. Si la mitjana ponderada és igual o superior a 5,0, però hi ha evidències amb notes inferiors a 4,0, la nota que anirà a l'acta serà un 4,0.

Proves de recuperació: Podrà optar a realitzar proves de recuperació aquell alumnat que (1) tingui una o més evidències d'aprenentatge amb una nota inferior a 4,0, o (2) no hagi arribat a una nota de mitjana (ponderada) de 5,0 en el conjunt de les evidències d'aprenentatge. El sistema de recuperació només permet incrementar la qualificació fins a un màxim de 5 punts per evidència; és a dir, les evidències no superades en una primera instància poden rebre una nota màxima de 5,0 en la recuperació. Després, la nota es ponderarà per mantenir la relació de pes respecte de les altres evidències. Per últim, la recuperació no es pot utilitzar per millorar la nota rebuda en una primera instància.

Per a més informació sobre pautes d'avaluació, consultar el següent enllaç:
<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.htm>

Codi Evidència	Denominació	Pes	Format	Autoria	Temporalització	Recupe-rable?
EV1	Prova escrita: Bloc de llengua escrita 1	25%	Escrit	Individual	Primer període avaluatiu	Sí
EV2	Prova escrita: Bloc de llengua escrita 2	25%	Escrit	Individual	Segon període avaluatiu	Sí
EV3	Prova escrita: Bloc de llengua oral	20%	Escrit	Individual	Segon període avaluatiu	Sí
EV4	Seminaris	30%	Modalitats diverses	Individual i col·lectiva	Al llarg del semestre	No

Assistència. L'assistència a les diferents sessions no és pas obligatòria. Tot i així, si un alumne no assisteix a una sessió de seminari (en les quals es realitzen avaluacions cada dia), rebrà una nota de 0,0 en aquella activitat, independentment que l'activitat es realitzi individualment o en grup. Cal esmentar que una nota de 0 no impedeix realitzar la resta de les activitats d'avaluació ni de l'Ev4 ni d'altres evidències d'aprenentatge, les quals mantindran el seu pes relatiu de cara a la nota final. Per exemple, a les 9 sessions de seminari que hi ha

al llarg de l'assignatura, un alumne ha obtingut les següents notes numèriques: 8,0; 4,0; 6,0; 9,0; 0,0, 0,0; 7,0, 5,0 i 6,0. (els 0,0 indiquen sessions on l'alumne es va absentar de classe). La mitjana d'aquestes notes és un 5,0 i l'alumne, per tant, haurà aprovat aquesta evidència. En canvi, si un estudiant ha obtingut les següents notes numèriques a les activitats de seminari: 8,0; 0,0; 6,0; 9,0; 0,0; 0,0; 7,0; 5,0 i 6,0, la mitjana seria de 4,6 hi haurà suspès aquesta evidència. Si les absències són justificades o no és merament informatiu. La justificació no exempta l'alumne del requisit d'assistir-hi per obtenir una nota. Per últim, les activitats de seminari NO SÓN RECUPERABLES, ja que es tracta d'activitats pensades per fer-se a classe, sovint en grups, i amb la supervisió del professorat.

Avaluació única.

L'AVALUACIÓ ÚNICA ES SOL·LICITA TELEMÀTICAMENT (E-FORMULARI) EN EL PERÍODE ESPECÍFIC (més informació al web de la Facultat)

Aquesta assignatura ofereix a l'alumnat l'opció de realitzar una avaluació concentrada en una única data durant el segon període d'avaluació (a finals de curs). Aquesta avaluació constarà de dos exercicis orals (un per al bloc de llengua oral i un altre per al bloc de llengua escrita) i un exercici escrit (per avaluar el temari dels seminaris. El pes de la nota de cada bloc serà equivalent al de l'avaluació continuada: l'exercici de llengua oral tindrà un pes del 20% de la nota final, l'exercici de llengua escrita, un 50%, i l'exercici corresponent al temari dels seminaris, un 30%.

Durant els exercicis orals per avaluar el contingut dels blocs de llengua oral i de llengua escrita, l'alumne haurà de contestar preguntes sobre aquestes temàtiques. Per avaluar el temari de les activitats de seminari, l'alumne que s'aculli a l'avaluació única haurà de contestar un qüestionari sobre (1) el contingut i característiques metodològiques d'un estudi metaanalític que es proporcionarà el mateix dia de l'examen; (2) aspectes del desenvolupament i ensenyament del coneixement numèric i la discalculia; i (3) aspectes de l'organització escolar. La durada de l'avaluació única serà d'aproximadament 15 minuts per a l'apartat de llengua oral; 20 minuts, per a l'apartat de llengua escrita; i 3 hores, per omplir el qüestionari de l'apartat de seminaris.

La nota final de l'avaluació única serà la mitjana ponderada dels dos exercicis orals i la nota rebuda al qüestionari sobre el temari dels seminaris. Igual que amb l'avaluació continuada, la nota mitjana haurà de ser igual o superior a 5 per aprovar l'assignatura. Si la nota en qualsevol dels tres exercicis fos inferior a 4, no es podrà fer mitjana amb la resta de notes i l'alumne haurà suspès aquella evidència/es de l'avaluació única. En tal cas (suspens), l'alumne tindrà dret a recuperació, en un examen de les mateixes característiques (dos exercicis orals i un escrit), de l'apartat o apartats que tingui suspesos.

Nota: Tot l'alumnat, sigui de 1a matrícula o no, serà avaluat amb els mateixos criteris i procediments.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA FONAMENTAL*

ALVES, R., LIMPO, T., SALAS, N., JOSHI, M. (2018). Handwriting and spelling. S. Graham, C.A. MacArthur, M. Hebert (Eds.) *Best practices in writing*, 3rd Edition. The Guilford Press.

COLTHEART, M. (2005). Modeling reading: The dual-route approach. M. Snowling & C. Hulme (eds.), *The Science of Reading*. London: Blackwell, p. 6-23.

DIAMOND, A. (2013). Executive functions. *Annual Review of Psychology*, 64, 135-168.

DUKE, N. K., WARD, A. E., PEARSON, P. D. (2021). The science of Reading comprehension instruction. *The Reading Teacher*, 74(6).

FLOWER, L., HAYES, J. R. (1981). A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communication*, 32(4), 365-387.

HAYES, J. R. (2011). Kinds of knowledge-telling: Modeling early writing development. *Journal of Writing Research*, 3(2), 73-92.

GRAHAM, S., HARRIS, K. R. (2009). Almost 30 years of writing research: Making sense of it all with The Wrath of Khan. *Learning Disabilities Research & Practice*, 24(2), 58-68.

KESANE, I., RUIZ, L. (2010). Contribucions de la comunitat científica internacional sobre aprenentatge de la lectura i superació del fracàs escolar. *Temps d'Educació*, 38, 115-134.

LLAURADÓ, A., DOCKRELL, J. (2019). Children's plans for writing: Characteristics and impact on writing performance. *Journal of Literacy Research*, 51(3), 336-356.

MCCUTCHEN, D. (2000). Knowledge, processing, and working memory. *Educational Psychologist*, 35, 13-23.

MORENO FERNÁNDEZ, F. (2002). *Producción, expresión e interacción oral*. Madrid: ArcoLibros.

NOUWENS, S., GROEN, M. A., KLEEMANDS, T., VERHOEVEN, L. (2021). How executive functions contribute to reading comprehension. *British Journal of Educational Psychology*, 91, 169-192

PERFETTI, C. A., LANDI, N., OAKHILL, J. (2005). The acquisition of reading comprehension skill. M. Snowling & C. Hulme (Eds.) *The Science of Reading*. Blackwell Publishing, p. 227-242.

REYZABAL, M. V. (1993). *La comunicación oral y su didáctica*. València: La Muralla.

SALAS, N. SILVENTE, S. (2019). The role of executive functions and transcription skills in writing: a cross-sectional study across 7 years of schooling. *Reading & Writing*, 33, 877-905.

SCARDAMALIA, M., BEREITER, C. (1992). Dos modelos explicativos de los procesos de composición escrita. *Infancia y aprendizaje*, 15(58), 43-64.

TOLCHINSKY, L. (2013). L'aprenentatge de l'escriptura i les seves dificultats. Ll. Andreu i Barrachina (coord.). *Transtorns d'aprenentatge de l'escriptura i de les matemàtiques*. UOC.

TREIMAN, R. (2017). Learning to spell words: Findings, theories, and issues. *Scientific Studies of Reading*, 21(4), 265-276

VILA i SANTASUSANA, M. (Coord.) (2002). *Didàctica de la llengua oral formal*. Barcelona: Graó.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

ALVES, R. A., LIMPO, T., JOSHI, R.M. (2020). *Reading-writing connections: towards integrative literacy science* (Vol. 19). Springer Nature.

ANDREU-BARRACHINA, LL. (Coord.). (2013). *L'adquisició de la lectura i les seves dificultats*. Barcelona: UOC.

BIGAS, M., CORREIG, M. (2000). *Didàctica de la llengua en la educació infantil*. Madrid: Síntesis.

BRUNER, J. (1985). *La parla dels infants*. Vic: EUMO.

FERREIRO, E., & TEBEROSKY, A. (1979). *Los sistemas de escritura en el desarrollo del niño*. México: Siglo XXI.

FIDALGO, R., & GARCÍA, J. N. (2008). El desarrollo de la competencia escrita a través de una enseñanza metacognitiva de la escritura. *Cultura y Educación*, 20(3), 325-346.

GENERALITAT DE CATALUNYA. Departament d'Ensenyament (2003). *L'ús del llenguatge a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge*.

- GRAHAM, S. & PERIN, D. (2007). *Writing next: effective strategies to improve writing of adolescents in middle and high schools*. Nova York: Carnegie Corporation.
- GRAHAM, S., MACARTHUR, C. A., & FITZGERALD, J. (Eds.). (2013). *Best practices in writing instruction, 2nd edition*. Guilford Press.
- HARRIS, S., GRAHAM., MASON, L., FRIEDLANDER, B. (2008). *Powerful writing strategies for all students*. Paul H. Brookes Publishing.
- LIMPO, T., OLIVE, T. (2021). *Executive Functions and Writing*. Oxford University Press.
- MACARTHUR, C. A., GRAHAM, S., & FITZGERALD, J. (Eds.). (2006). *Handbook of writing research*. 1st Edition. Nova York: Guilford Press.
- MACARTHUR, C. A., GRAHAM, S., & FITZGERALD, J. (Eds.). (2016). *Handbook of writing research*. 2nd Edition. Nova York: Guilford Press.
- PALOU, J. et al. (2005). *La llengua oral a l'escola: 10 experiències didàctiques*. Barcelona: Graó.
- RUIZ BIKANDI, U. (2000). Enseñar la lengua oral. dins *Didáctica de la segunda lengua en Educación Infantil y Primaria*, U. Ruiz Bikandi (ed.). Madrid: Síntesis.
- SÁNCHEZ CANO, M. (1999). *Aprenent i ensenyant a parlar*. Lleida: Pagès Editors.
- SÁNCHEZ CANO, M. (coord.) (2009). *La conversa en petits grups a l'aula*. Barcelona: Graó.
- SNOWLING, M. J., & HULME, C. (Eds.). (2005). *The science of reading: A handbook*. Oxford: Blackwell Publishing.
- TOLCHINSKY, L. (1993). *Aprendizaje del lenguaje escrito. Procesos evolutivos e implicaciones didácticas*. Barcelona: Anthropos.
- TOLCHINSKY, L. (2003). *The cradle of culture and what children know about writing and numbers before being taught*. Psychology Press.
- TOUGH, J. (1987).: *El lenguaje oral en la escuela*. Madrid : Visor /MEC.

Programari

No aplicable

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	111	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	113	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	114	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt

PROVISIONAL